

Fakulti Seni Gunaan Dan Kreatif

**PENGURUSAN PROSES PEMBUATAN DAN PEMASARAN UKIRAN
KAYU OLEH BELIAN IRONWOOD KRAF ENTERPRISE**

Nurul Hidayah Binti Awang Shaari

**Sarjana Muda Seni Gunaan dengan Kepujian
(Pengurusan Seni)
2013**

UNIVERSITI MALAYSIA SARAWAK

BORANG PENGESAHAN STATUS TESIS

JUDUL: PENGURUSAN PROSES PEMBUATAN DAN PEMASARAN UKIRAN KAYU OLEH
BELIAN IRONWOOD KRAF ENTERPRISE
SESI PENGAJIAN: 2012 / 2013

Saya **NURUL HIDAYAH BINTI AWANG SHAARI**

mengaku membenarkan tesis * ini disimpan di Pusat Khidmat Maklumat Akademik,
Universiti Malaysia Sarawak dengan syarat-syarat kegunaan seperti berikut :

1. Tesis ini adalah hak milik Universiti Malaysia Sarawak
2. Pusat Khidmat Maklumat Akademik, Universiti Malaysia Sarawak dibenarkan membuat salinan untuk tujuan pengajian sahaja
3. Membuat pendigitan untuk membangunkan Pangkalan Data Maklumat Tempatan
4. Pusat Khidmat Maklumat Akademik, Universiti Malaysia Sarawak dibenarkan membuat salinan tesis ini sebagai bahan pertukaran antara institusi pengajian tinggi
5. ** sila tandakan (/)

☐

SULIT

(mengandungi maklumat yang berdarjah keselamatan atau kepentingan seperti termaktub di dalam (AKTA RAHSIA RASMI 1972)

☐

TERHAD

(mengandungi maklumat Terhad yang telah ditentukan oleh organisasi/badan di mana penyelidikan dijalankan)

☒

TIDAK TERHAD

Disahkan oleh

(TANDATANGAN PENULIS)

(TANDATANGAN PENYELIA)

Alamat Tetap:

74 Kg Charuk Puting
28000 Temerloh Pahang
Darul Makmur

Tarikh: 17.06.2013

Tarikh: 17.6.2013

Catatan: * Tesis dimaksudkan sebagai tesis bagi Ijazah Doktor Falsafah, Sarjana dan Sarjana Muda

** Jika tesis ini SULIT atau TERHAD, sila lampirkan surat daripada pihak berkuasa/organisasi berkenaan dengan menyatakan sekali sebab dan tempoh tesis ini perlu dikelaskan sebagai SULIT atau TERHAD

PENGAKUAN

Projek akhir bertajuk **Pengurusan Proses Pembuatan dan Pemasaran oleh Belian Ironwood Kraf Enterprise** ini telah disediakan oleh Nurul Hidayah Binti Awang Shaari dan telah diserahkan kepada Fakulti Seni Gunaan dan Kreatif sebagai memenuhi syarat untuk Ijazah Sarjana Muda Seni Gunaan dengan Kepujian (Pengurusan Seni).

Diterima untuk diperiksa oleh:

(Tn. Hj Mohd Ghazali bin Abdullah)

Tarikh:

17. 6. 2013

PENGHARGAAN

Asslammualaikum W.B.T dan Salam Sejahtera

Bersyukur saya kehadiran ilahi dengan limpah kurnia-Nya dapat saya menyiapkan Penyelidikan Tahun Akhir Pengurusan Seni. Kajian ini tidak akan dapat dilaksanakan tanpa bantuan daripada semua pihak yang terlibat yang membantu dalam apa jua bentuk sokongan dan galakan. Setinggi jutaan ribuan terima kasih kepada penyelia yang saya hargai iaitu Tuan Haji Ghazali Bin Abdullah kerana banyak memberi tunjuk ajar, panduan, komentar yang membina sehingga dapat saya menyiapkan kajian ini dengan sempurna. Terima kasih juga kepada barisan pensyarah-pensyarah yang banyak memberi nasihat dan sokongan moral.

Saya ingin merakamkan jutaan terima kasih kepada syarikat Belian Ironwood Kraf Enterprise kerana telah membenarkan saya menjalankan kajian dan berkongsi ilmu sehingga saya berjaya menyiapkan kajian ini. Terima kasih ini ditujukan kepada Encik Yusuf Bin Rasal dan Encik Sudirman A/L Gindau yang tidak pernah jemu memberi tunjuk ajar berkaitan pengurusan proses pembuatan dan pemasaran ukiran kayu. Saya amat menghargai jasa mereka dengan memberi layanan yang sangat baik dan sanggup meluangkan masa bersama saya demi mencapai matlamat kajian ini.

Selain itu, ribuan terima kasih kepada kakitangan Perbadanan Kemajuan Kraftangan Cawangan Sarawak dan Perbadanan Kemajuan Perusahaan Kayu Sarawak (PUSAKA) kerana memberi informasi dan sokongan berkaitan tajuk kajian.

Seterusnya, tidak lupa juga saya ingin merakamkan jutaan terima kasih kepada keluarga terutama kedua ibubapa saya iaitu Encik Awang Shaari Bin Suliman dan Timah Binti Hitam yang banyak menghulurkan bantuan dari segi kewangan, nasihat, sokongan yang padu sepanjang menyiapkan kajian ini.

Akhir sekali, terima kasih kepada sahabat handai kerana membantu dan saling bertukar pendapat dalam melengkapkan kajian ini. Jasa kalian amat saya hargai. Hanya Allah S.W.T sahaja dapat membalas jasa baik kalian. Terima kasih atas segalanya.

Jasa kalian amat dihargai

Sekian, terima kasih

ISI KANDUNGAN

Muka Surat

PENGESAHAN	i
PENGAKUAN	ii
PENGHARGAAN	iii
ISI KANDUNGAN	v
SENARAI RAJAH	viii
SENARAI GAMBAR	ix
SENARAI JADUAL	x
SENARAI SINGKATAN	x
ABSTRAK	xi
ABSTRACT	xii

BAB SATU: PENGENALAN

1.0	Pengenalan	1
1.1	Latar Belakang Kajian	1
1.2	Permasalahan Kajian	4
1.3	Objektif Kajian	6
1.4	Persoalan Kajian	7
1.5	Kerangka Kajian	7
1.6	Skop Kajian	11
1.7	Kepentingan Kajian	11
1.8	Batasan Kajian	12
1.9	Penyampaian Kajian	15

BAB DUA: SOROTAN KESUSTERAAN

2.0	Pengenalan	16
2.1	Konsep Pengurusan Proses Pembuatan Ukiran Kayu	16
2.2	Konsep Pemasaran Produk Ukiran Kayu	20
2.3	Konsep Kayu dalam Kehidupan Manusia	23
2.4	Konsep Ukiran Kayu	27
2.5	Rumusan	31

BAB TIGA: METODOLOGI KAJIAN

3.0	Pengenalan	32
3.1	Lokasi Kajian	32
3.2	Pendekatan Penyelidikan	34
3.3	Kaedah Pengumpulan Data	35
3.4	Data Sekunder (Kaedah Kepustakaan)	35
3.5	Data Primer	36
3.5.1	Kaedah Temubual	37
3.5.2	Kaedah Pemerhatian Tidak Turut Serta	38
3.5.3	Fotografi	38
3.6	Kaedah Penganalisan Data	39
3.7	Instruman Kajian	41
3.7.1	Perakam Suara dan Kamera	41
3.7.2	Buku Catatan dan Komputer	42
3.8	Rumusan	43

BAB EMPAT: ANALISIS DATA DAN DAPATAN KAJIAN

4.0	Pengenalan	44
4.1	Mengenalpasti Jenis-Jenis dan Bentuk-Bentuk Kayu oleh Belian Ironwood Kraf Enterprise	44
4.1.1	Jenis-Jenis Kayu Belian	45
4.1.2	Bentuk-Bentuk Ukiran Kayu	49
	4.1.2.1 Bentuk-Bentuk Semulajadi	50
	4.1.2.2 Bentuk-Bentuk Buatan Tangan	54
4.1.3	Jenis-Jenis Motif Ukiran Kayu Belian	61
4.2	Mengkaji Pengurusan Proses Pembuatan Ukiran Kayu oleh Belian Ironwood Kraf Enterprise	65
4.2.1	Proses Pembuatan Ukiran Kayu	66
4.3	Menganalisis Pemasaran Produk Ukiran Kayu oleh Belian Ironwood Kraf Enterprise	76
	4.3.1 Pemasaran Produk Ukiran Kayu oleh Belian Ironwood Kraf Enterprise	77
4.4	Cabaran –Cabaran yang dihadapi oleh Belian Ironwood Kraf Enterpridse dalam Perniagaan Produk Ukiran Kayu	82
4.5	Rumusan	83

BAB LIMA: RUMUSAN DAN CADANGAN

5.0	Pengenalan	85
5.1	Rumusan Kajian	85
5.2	Penemuan Kajian	88

5.3	Cadangan	89
5.3.1	Cadangan kepada Pihak Organisasi	89
5.3.2	Cadangan kepada Pengkaji akan datang	90
5.4	Kesimpulan	91

RUJUKAN	92
----------------	-----------

LAMPIRAN

Lampiran A:	Informan Encik Yusuf Bin RasaI	95
Lampiran B:	Informan Encik Sudirman A/L Gindau	96
Lampiran C:	Informan Encik Haironi Bin Haji Bohari	97
Lampiran D:	Informan Puan Masuri Binti Johari	98
Lampiran E:	Informan Encik Nor Bin Mohammad	99
Lampiran F:	Informan Encik Siswanto Bin Tono	100
Lampiran G:	Soalan Informan	101
Lampiran H:	Penyelidik bersama pengusaha Belian Ironwood Kraf Enterprise di Lundu Sarawak	102
Lampiran I:	Artikel berkaitan Jenis-Jenis Kayu di Sarawak	103
Lampiran J:	Sel-sel Kayu Belian selepas di <i>scan</i> oleh Perbadanan Kemajuan Perusahaan Kayu Sarawak (PUSAKA)	104

SENARAI RAJAH

Rajah 1.1:	Konsep Seni	7
Rajah 1.2:	Konsep Pengurusan Proses Pembuatan & Pemasaran Ukiran Kayu oleh Belian Ironwood Kraf Enterprise	8

SENARAI GAMBAR

Gambar 3.1:	Peta Lokasi Kampung Stunggang Dayak, 94500 Lundu Sarawak	34
Gambar 4.2:	Kayu Belian Tembaga	48
Gambar 4.3:	Kayu Belian Tanduk	48
Gambar 4.4:	Kayu Belian Segiting	49
Gambar 4.5:	Bentuk Fauna- Burung, Ular, dan Ikan	50
Gambar 4.6:	Bentuk Fauna- Batu Karang & Burung	51
Gambar 4.7:	Bentuk Fauna- Landak	51
Gambar 4.8:	Bentuk Fauna- Biawak	52
Gambar 4.9:	Bentuk Fauna- Buaya	53
Gambar 4.10:	Bentuk Fauna- Burung Kenyalang	53
Gambar 4.11:	Bentuk Flora- Daun	54
Gambar 4.12:	Bentuk Lesung Kayu	55
Gambar 4.13:	Bentuk Replika Kapal Kayu	56
Gambar 4.14:	Bentuk Replika Rumah Etnik Rungus	56
Gambar 4.15:	Bentuk Kerusi Keris Melayu	57
Gambar 4.16:	Bentuk Kapal Layar	58
Gambar 4.17:	Bentuk Perkakas Rumah	58
Gambar 4.18:	Bentuk Geometri & Pasu Bunga	59
Gambar 4.19:	Bentuk Meja & Rehal Kayu	60
Gambar 4.20:	Motif Bunga Terung	61
Gambar 4.21:	Motif Bunga Raya	63
Gambar 4.22:	Motif Bunga Raja	63
Gambar 4.23:	Motif Bunga Kelingai	64

ABSTRAK

Kajian ini bertujuan untuk mengkaji Pengurusan Proses Pembuatan dan Pemasaran Ukiran Kayu oleh Belian Ironwood Kraf Enterprise di Lundu Sarawak. Objektif kajian untuk mengenalpasti jenis-jenis dan bentuk-bentuk ukiran kayu belian, untuk mengkaji proses pembuatan ukiran kayu belian, dan untuk menganalisis pemasaran produk ukiran kayu oleh Belian Ironwood Kraf Enterprise. Kaedah digunakan dalam kajian adalah kaedah kualitatif secara temubual bersama pengukir kayu yang terkenal di Sarawak iaitu Encik Yusuf Bin Rasal, dan Encik Sudirman A/L Gindau. Seterusnya, informan daripada Perbadanan Kraftangan Cawangan Sarawak dan Jabatan Perbadanan Kemajuan Perusahaan Kayu Sarawak (PUSAKA). Penyelidik turut membuat pemerhatian persekitaran tempat kerja dan pengurusan proses pembuatan dan pemasaran produk ukiran kayu belian. Hasil daripada kajian, produk ukiran kayu belian mempunyai keunikan dan nilai-nilai estetika tersendiri yang harus dikekalkan untuk generasi akan datang.

ABSTRACT

This study aims to investigate the manufacturing and marketing process management woodcarving belian by Ironwood Belian Kraf Enterprise in Lundu Sarawak. Objective of the study is to identify the types and forms of wood carving by Ironwood Belian Kraf Enterprise in Lundu Sarawak, to review the manufacturing process of wood carving product by Ironwood Belian Kraf Enterprise in Lundu, Sarawak and analyze marketing belian wood carvings by Ironwood Belian Enterprise in Lundu Sarawak. The method used in the study is a qualitative method. Qualitative methods used in interviews with famous wood carver of Yusuf Bin Rasal sarawak and Sudirman A/L Gindau, Handicraft Corporation staff and Sarawak Timber Industry Development Corporation. The researchers also made the observation work environment and method of manufacturing processes belian wood carving. Based on the research, belian wood carving products have uniquely and cultural values that should be preserved for future generations.

BAB SATU

PENDAHULUAN

1.0 Pengenalan

Bahagian ini menerangkan serba sedikit berkaitan tajuk kajian iaitu pengurusan proses pembuatan dan pemasaran ukiran kayu oleh Belian Ironwood Kraf Enterprise. Antara sub topik yang diterangkan ialah berkaitan latar belakang kajian, permasalahan kajian, objektif kajian, persoalan kajian, kerangka kajian, skop kajian, kepentingan kajian, batasan kajian dan penyampaian kajian.

1.1 Latar Belakang Kajian

Menurut Perbadanan Kemajuan Perusahaan Kayu Sarawak (PUSAKA) menjelaskan, Sarawak merupakan sebuah Negeri yang kaya dan terkenal dengan hutan hujan tropikanya. Lebih 76% daripada permukaan tanahnya yang seluas 12.4% juta hektar masih lagi diselimuti oleh hutan. Justeru itu, hutan disifatkan sebagai khazanah semulajadi di mana terdapat puluhan ribu jenis flora dan fauna di dalamnya. Hutan juga bertindak sebagai sumber kekayaan negeri yang

banyak menyumbang kepada pertumbuhan serta kekukuhan ekonomi Negeri Sarawak yang diperolehi termasuk kayu. Sejak zaman-berzaman, kayu telah memainkan peranan penting dan mempengaruhi corak hidup, adat dan kebudayaan rakyat Negeri Sarawak yang terdiri daripada pelbagai suku kaum. Kayu dihasilkan untuk barangan tradisional dan keperluan harian. Di samping itu, kayu juga wujud dan berkembangnya industri yang berasaskan kayu yang kini menjadi teras kepada ekonomi Negeri Sarawak.

Mengikut Ismail Said & Ahmad Saifuddin Abdullah (2001:71) menjelaskan manusia memerlukan alam semulajadi kerana alam merupakan sebahagian daripada kehidupan manusia. Alam semulajadi terutama kayu mempunyai pelbagai fungsi dan keistimewaan tersendiri yang dapat meningkatkan ekonomi Negara hasil daripada pemasaran produk yang berasaskan kayu. Kayu boleh dijadikan bahan untuk membina rumah sebagai tempat perlindungan, perhiasan dan cenderamata. Kayu juga sesuai untuk dijadikan sebagai bahan ukiran yang diukir mengikut kreativiti manusia. Pada masa kini, banyak ukiran-ukiran berasaskan kayu pada bangunan-bangunan rumah, masjid dan barangan perhiasan yang mempunyai nila-nilai estetika dan keunikan tersendiri. Pengetahuan berkaitan kayu harus difahami lebih mendalam oleh peminat ukiran kayu. Oleh hal demikian dapat membantu pembeli untuk membuat tempahan pemilihan kayu yang sesuai daripada pengukir mengikut keinginan pembeli. Selain itu, peminat akan lebih berpuas hati dan menepati citarasa yang diinginkan

semasa produk siap dihasilkan berasaskan kayu yang dipilih dengan kualiti yang tinggi.

Setiap aktiviti yang dilakukan terutama perniagaan yang berasaskan ukiran kayu mempunyai sistem pengurusan proses pembuatan yang tersendiri dalam menghasilkan produk ukiran kayu. Pengurusan akan melibatkan kerja-kerja yang telah dibahagikan kepada beberapa bahagian kepada pekerja mengikut arahan yang telah ditetapkan oleh pengurus atau pengusaha. Kegiatan pengurusan akan membantu menghasilkan kerja yang lebih produktif dan sistematik.

Melalui pengurusan ini, pengusaha akan dapat menghasilkan proses pembuatan produk dengan lebih terperinci. Proses pembuatan akan melibatkan aktiviti-aktiviti yang telah dilakukan oleh manusia untuk memenuhi kehendak dan keperluan dalam kehidupan.

Menurut Ahmad Atory Hussain (1991:6) dalam buku Pengurusan Organisasi siri pengurusan dan pentadbiran utusan menyatakan:

“...Istilah pengurusan merujuk kepada satu set kegiatan yang di rekabentuk untuk meninggikan dan mengarahkan kerja-kerja tugas yang ditentukan...”

Selain itu, pengeluaran produk ukiran kayu memerlukan pengurusan pemasaran untuk mendapatkan keuntungan. Melalui perancangan pemasaran, peniaga dapat memenuhi kehendak pelanggan dan mengeluarkan produk mengikut permintaan.

Menurut Abd. Rashid Mustafa dan Norlela Hassan (1993:19-21) dalam buku Fungsi Keusahawanan (Teks dan Kes Bagi Firma Kecil) menyatakan:

“...Rancangan pemasaran bersepadu dalam firma yang lebih kecil mesti berbeza daripada rancangan pemasaran bersepadu dalam syarikat yang lebih besar...”

Kesimpulannya, kayu merupakan sumber alam yang mampu memberi kegunaan dan faedah kepada manusia untuk menjana sumber pendapatan. Justeru itu, kelebihan ini menyebabkan manusia mencipta pelbagai produk untuk kepuasan dan keperluan kehidupan. Kayu belian antara kayu yang memberi keuntungan kepada pengusaha kerana mempunyai nilai yang tinggi. Kayu belian dapat menghasilkan produk ukiran kayu seperti cenderama, perabot, bahan binaan dan perhiasan.

1.2 Permasalahan Kajian

Menurut Ismail Said & Ahmad Saifuddin Abdullah (2001:27) dalam buku spesies-spesies kayu dalam ukiran kayu Melayu telah menjelaskan, Negara Malaysia mempunyai hutan hujan tropika yang kaya dengan alam semulajadi. Hutan hujan tropika ini mempunyai 7500 spesies pokok berbunga dan lebih 195 spesies palma. Oleh itu, kepelbagaian jenis pokok berisi padu tinggi ini memberi peluang kepada tukang ukir untuk menghasilkan produk sebagai sumber rezeki. Namun begitu, pengukir haruslah bijak memilih bahan terbaik untuk dijadikan produk seni bina atau kraf. Melalui pemerhatian dan pengetahuan yang luas, pengukir dapat menerokai keistimewaan setiap kayu semasa membuat pemilihan kayu sebelum dijadikan bahan ukiran.

Antara spesies flora yang mempunyai keunikkan dan kepadatan ialah pokok belian. Pokok belian merupakan produk yang mampu

membantu pengukir menghasilkan pendapatan yang agak lumayan. Namun begitu, isu yang ingin diperkatakan ialah harga kayu pada masa kini sangat mahal di pasaran terutama kayu yang berkualiti tinggi kerana mempunyai keunikan tersendiri, maka nilai-nilai estetika pembuatannya yang sukar menyebabkan permintaan agak terhad. Oleh itu, kos yang tinggi menyebabkan sesetengah masyarakat tidak berkemampuan untuk membeli kayu atau produk daripada penghasilan kayu.

Kayu belian antara kayu yang mahal di pasaran dan penjualan produk berasaskan ukiran kayu belian agak terhad. Kajian ini akan memaparkan tajuk berkaitan pengurusan proses pembuatan dan pemasaran ukiran kayu belian oleh Belian Ironwood Kraf Enterprise di Lundu Sarawak. Melalui penyelidikan ini, penyelidik menghuraikan berkaitan kayu belian dari segi jenis-jenis kayu belian, bentuk-bentuk ukiran kayu belian serta proses pembuatan ukiran kayu belian sehingga produk ukiran kayu belian dipasarkan.

Pengusaha yang mengeluarkan produk ukiran kayu berasaskan kayu belian adalah Belian Ironwood Kraf Enterprise di Lundu Sarawak. Belian Ironwood Kraf Enterprise ditubuhkan pada tahun 2001 di bawah tanggungjawab Perbadanan Kemajuan Kraftangan Cawangan Sarawak yang membantu dalam memperkenalkan produk kraf. Belian Ironwood Kraf Enterprise mendapatkan lesen daripada pihak kerajaan iaitu Jabatan Renjer Hutan bagi mendapatkan kelulusan menjalankan perniagaan produk ukiran kayu belian. Belian Ironwood Kraf Enterprise memilih kayu belian untuk dijadikan produk ukiran kayu kerana kayu

tersebut boleh dijadikan cincin, perabot, dinding rumah dan barangan perhiasan.

Belian Ironwood Kraf Enterprise mengeluarkan produk ukiran kayu seperti replika rumah tradisional, perabot, cenderamata dan barangan perhiasan. Kelebihan produk yang dikeluarkan oleh Belian Ironwood Kraf Enterprise ialah rekabentuk yang menarik, penghasilan kerja yang teliti, bermutu tinggi serta tahan lama kerana dihasilkan daripada kayu belian.

Selain itu, tujuan pemilihan tajuk kajian berkaitan pengurusan proses pembuatan ukiran dan pemasaran oleh Belian Ironwood Kraf Enterprise kerana belum lagi dikaji oleh penyelidik terdahulu berkaitan produk ukiran kayu belian. Sesetengah penyelidik hanya menfokuskan kepada beberapa jenis kayu sahaja.

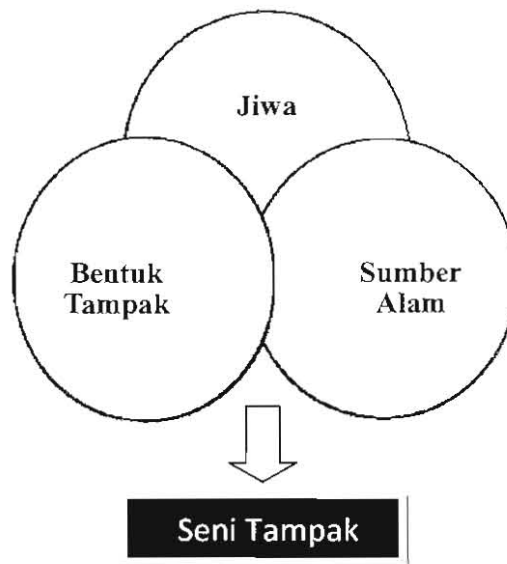
1.3 Objektif Kajian

- I. Mengenalpasti jenis-jenis dan bentuk- bentuk ukiran kayu belian oleh Belian Ironwood Kraf Enterprise di Lundu, Sarawak
- II. Mengkaji proses pembuatan produk ukiran kayu belian oleh Belian Ironwood Kraf Enterprise di Lundu, Sarawak
- III. Menganalisis pemasaran produk ukiran kayu belian oleh Belian Ironwood Kraf Enterprise di Lundu, Sarawak

1.4 Persoalan Kajian

- I. Apakah jenis-jenis dan bentuk-bentuk ukiran kayu yang digunakan oleh Belian Ironwood Kraf Enterprise di Lundu Sarawak ?
- II. Bagaimanakah mengkaji pengurusan proses pembuatan produk ukiran kayu belian oleh Belian Ironwood Kraf Enterprise di Lundu, Sarawak?
- III. Bagaimanakah menganalisis pemasaran produk ukiran kayu oleh Belian Ironwood Kraf Enterprise di Lundu, Sarawak?

1.5 Kerangka Kajian

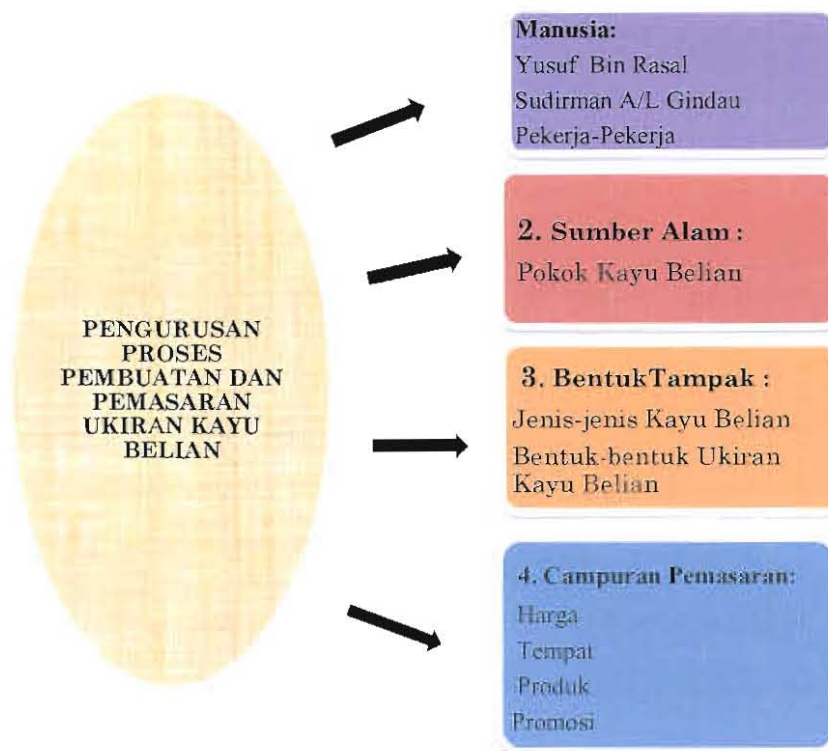

Rajah 1.1: Konsep Seni Tampak

Sumber : Syed Ahmad Jamal (1992) dalam buku Rupa Dan Jiwa

Teori seni dan pendekatan estetika dicipta oleh Syed Ahmad Jamal dalam buku Rupa dan Jiwa sebagai konsep seni tampak. Syed

Ahmad Jamal ada menjelaskan seni rupa Melayu merupakan ciptaan jiwa yang ditafsirkan melalui impian yang menggambarkan keharmonian manusia dengan alam semulajadi. Pengolahan sumber bahan daripada alam semulajadi kepada bentuk seni rupa Melayu dianggap perubahan yang menarik dan kreatif sehingga dapat menghasilkan bentuk tampak. Hasil ciptaan itu, dapat mewujudkan unsur-unsur budaya dan jelas ditonjolkan melalui bentuk, gaya, sifat, garis, gerak, corak dan warnanya. Daripada pengamatan penciptanya, maka wujudlah karya-karya daripada alam semulajadi ke alam seni yang kreatif dan menarik .

Rajah 1.2: Konsep Pengurusan Proses Pembuatan & Pemasaran Ukiran Kayu oleh Belian Ironwood Kraf Enterprise
Sumber: Konsep Seni Tampak Syed Ahmad Jamal (1992) buku Rupa dan Jiwa

Konsep pengurusan proses pembuatan dan pemasaran ukiran Kayu oleh Belian Ironwood Kraf Enterprise di Lundu, Sarawak mempunyai empat elemen penting untuk menghasilkan produk ukiran kayu berasaskan kayu belian. Elemen pertama untuk melaksanakan proses pembuatan ukiran kayu adalah melibatkan manusia. Berdasarkan kajian pengurusan proses pembuatan dan pemasaran ukiran kayu, manusia adalah peranan utama untuk mencipta dan menjalankan kegiatan perniagaan produk ukiran kayu belian di Kampung Stunggang Dayak, Lundu. Antara pihak yang bertanggungjawab menghasilkan produk tersebut adalah pengusaha dan pengukir iaitu Encik Yusuf Bin Rasal dan Encik Sudirman A/L Gindau. Pihak pengusaha turut mengambil pekerja sambilan daripada kalangan penduduk setempat untuk membantu kerja sampingan seperti mengangkat kayu belian di hutan.

Elemen kedua konsep pengurusan proses pembuatan dan pemasaran ukiran kayu akan menjelaskan sumber alam yang digunakan oleh pihak pengusaha dengan menfokuskan kepada kayu belian. Kayu belian dijadikan sumber utama kepada pengusaha untuk menghasilkan produk ukiran kayu. Pengusaha mendapatkan kayu belian di dalam hutan gunung gading iaitu tanah penduduk setempat yang telah dirizab terlebih dahulu dan membayar mengikut persetujuan antara dua pihak.

Elemen ketiga konsep pengurusan proses pembuatan dan pemasaran ukiran kayu menerangkan penghasilan bentuk tampak dari segi jenis-jenis kayu belian dan bentuk-bentuk ukiran kayu belian. Kayu belian mempunyai enam jenis spesies iaitu kayu belian tembaga, belian

tanduk, belian tikus, belian atap, belian segiting dan belian pipit. Setiap jenis-jenis kayu belian mempunyai keunikan tersendiri. Namun begitu, pengusaha ukiran kayu Belian Ironwood Kraf Enterprise menggunakan spesies kayu belian tanduk, tembaga dan segiting untuk mengeluarkan produk ukiran kayu belian. Seterusnya, penyelidik merungkai bentuk-bentuk ukiran kayu belian oleh Belian Ironwood Kraf Enterprises secara terperinci. Belian Ironwood Kraf Enterprise mempunyai dua bentuk ukiran kayu iaitu bentuk semulajadi dan bentuk buatan tangan. Bentuk semulajadi tidak perlu diukir dan hanya digilap untuk mencantikkan lagi kayu tersebut, manakala bentuk buatan tangan harus diukir mengikut permintaan pelanggan dan memerlukan daya kreativiti yang tinggi oleh pengukir. Seterusnya, akan menghuraikan motif-motif yang digunakan oleh Belian Ironwood Kraf Enterprise dalam penghasilan produk ukiran kayu sebelum dipasarkan. Penyelidik turut mengkaji proses pembuatan produk ukiran kayu belian daripada permulaan proses sehingga proses akhir sebelum produk ukiran kayu dipasarkan.

Elemen keempat konsep pengurusan proses pembuatan dan pemasaran ukiran kayu oleh Belian Ironwood Kraf Enterprise berkaitan pemasaran produk ukiran kayu belian. Penyelidik akan menganalisis pemasaran produk ukiran kayu dengan menggunakan 4P iaitu tempat, promosi, harga, dan produk. Pengusaha produk ukiran kayu belian telah menggunakan campuran pemasaran untuk mencapai target dan kehendak pelanggan.

1.6 Skop Kajian

Kajian ini berkaitan seni ukiran kayu belian yang akan menyentuh mengenai pengurusan proses pembuatan Belian Ironwood Kraf Enterprise di Kg Stunggang Dayak Lundu, Sarawak. Tumpuan juga diberikan kepada pemasaran produk yang dihasilkan oleh Belian Ironwood Kraf Enterprise.

1.7 Kepentingan Kajian

Kajian dilakukan untuk memapar, mendedah, dan mengaplikasi pengurusan proses pembuatan dan pemasaran ukiran kayu oleh Belian Ironwood Kraf Enterprise di Lundu, Sarawak. Penyelidik dapat mengkaji proses pembuatan ukiran kayu belian serta menganalisis pengurusan pemasaran produk ukiran kayu belian. Kajian ini dapat memberi serba sedikit pandangan atau idea yang berguna kepada pihak pengusaha untuk meningkatkan lagi sistem pengurusan proses pembuatan dan pemasaran produk ukiran kayu belian.

Kajian ini juga penting untuk dijadikan panduan kepada generasi akan datang. Penyelidik-penyelidik akan datang daripada institusi-institusi pengajian tinggi dapat memperolehi maklumat sebagai rujukan berkaitan pengurusan proses pembuatan dan pemasaran ukiran kayu belian. Perkongsian ilmu berkaitan kajian ini akan memudahkan pelajar dalam memahami dan mendalami dunia ukiran kayu.

Kajian ini turut membantu masyarakat atau orang awam menambah ilmu pengetahuan berkaitan pengurusan proses pembuatan dan pemasaran ukiran kayu yang diusahakan oleh Belian Ironwood Kraf

Enterprise di Lundu Sarawak. Masyarakat turut berpeluang menambah ilmu pengetahuan berkaitan ukiran kayu belian yang mempunyai keunikan tersendiri berbanding ukiran kayu lain.

1.8 Batasan Kajian

Di dalam melaksanakan kajian ini, penyelidik telah memilih pengurusan proses pembuatan dan pemasaran ukiran kayu oleh Belian Ironwood Kraf Enterprise di Lundu Sarawak. Penyelidik memfokuskan kepada empat batasan kajian iaitu:-

(a) Masa – Kajian ini dilakukan bermula pada 18 November 2012, 23 December 2012, 4 Januari 2013, 6 Mac 2013, 16 Mac 2013, 24 April 2013 dan 27 April 2013 untuk mendapatkan maklumat berkaitan pengurusan proses pembuatan dan pemasaran ukiran kayu oleh Belian Ironwood Kraf Enterprise di Lundu Sarawak. Kajian ini mengambil masa sebelum cuti dan selepas cuti semester untuk menemubual pemilik syarikat Belian Ironwood Kraf Enterprise iaitu Encik Yusuf Bin Rasal dan Encik Sudirman A/L Gindau. Dalam penyelidikan ini memerlukan temujanji terlebih dahulu memandangkan informan mempunyai komitmen kerja dan faktor kesihatan yang tidak menentu. Akibat daripada faktor tersebut, penyelidik terpaksa menangguhkan temubual yang telah diatitkan pada awalnya. Tempoh tersebut memerlukan kajian lapangan untuk mengumpul data-data daripada informan-informan yang berkaitan dalam pengurusan proses pembuatan dan pemasaran ukiran kayu.